

oKo-OPINIE

Kunstensector bouwt aan aantrekkelijke toekomst

1 oktober 2015

De kunstensector dient op 1 oktober 2015 bij de Vlaamse overheid zijn plannen in voor de periode 2017-2021. Het blijken inhoudelijk straffe plannen om de kansen, uitdagingen en dilemma's van onze samenleving aan te vatten. Sterke allianties binnen en buiten de sector zullen gaan zorgen voor nog meer verbinding, betrokkenheid en effectiviteit. In het licht van het verleden vraagt de kunstensector een correcte ondersteuning, passend bij zijn genereuze plannen.

De sector is vol vertrouwen dat de gemeenschap en haar vertegenwoordigers, de Vlaamse overheid, deze toekomstplannen voor Vlaanderen en Brussel volmondig mee mogelijk willen maken.

De organisaties zetten in op krachtenbundeling en expertisedeling op lokaal, Vlaams én internationaal vlak. De sector gaat **krachtige allianties** aan voor de creatie van voorstellingen, tentoonstellingen en concerten, maar ook voor de wijze waarop dit alles bij en voor een publiek wordt gebracht. Organisaties zetten speciaal in op vernetwerkte artistieke en zakelijke ondersteuning van startende kunstenaars. Complementaire organisaties gingen met elkaar in overleg ten dienste van de kunstenaar én het publiek. Dit leidt in elk geval tot afstemming en samenwerking.

Uitwisseling van expertise zal een grote dynamiek teweeg brengen en zorgt bovendien voor een **efficiënte en effectieve inzet van middelen en van de aanwezige mogelijkheden**. Menselijke creativiteit en energie maar ook de financieringsmogelijkheid zijn immers niet onbeperkt. De kunstensector kiest ervoor deze bronnen duurzaam en ten volle aan te wenden.

De kunstensector is de laatste jaren erg geëvolueerd. De zogenaamde 'schotten' tussen kunst disciplines en werkvormen verlagen. Eventuele muurtjes van en tussen de cultuurhuizen moeten er aan geloven. Ook de publieke ruimte wordt een culturele werkplek: een **zichtbare en noodzakelijke ontmoetingsplek tussen mensen**.

De inspanningen om het **publiek** nog intenser en als vanzelfsprekend te betrekken en het zo uit te breiden, houden aan. Bij het voorbereiden van de plannen voor 2017 – 2021 werd bijzonder intens nagedacht over hoe de kunstensector de veranderende, steeds diversere samenleving kan weerspiegelen. Door het realiseren van deze focus wordt de culturele betrokkenheid, het sociale en individuele zelfbewustzijn en de ontwikkeling van zachte vaardigheden bij jongeren en ouderen aangescherpt.

Voor heel wat kunstenorganisaties - niet enkel sociaal-artistieke of kunsteducatieve organisaties, maar ook voor concertorganisatoren en festivals - vormen vrijwilligers een belangrijke pijler van de werking. Deze - vaak bonte - bende wordt onder deskundige begeleiding intens en volwaardig betrokken bij het artistieke gebeuren. De sector beschouwt toeschouwers of kunstbelevers ook steeds meer als partner en co-creator in het creatieve proces: het artistieke programma als een participatief proces. **De kunstensector neemt zo het voortouw bij het ontwikkelen van toekomstige modellen van leren.**

Vlaamse cultuurhuizen en kunstproducenten ambiëren om, nog meer dan vroeger, op **internationaal vlak** hun **voorloperspositie** te houden. De grote namen uit de jaren '80 blijven hoog aangeschreven, én ze worden geflankeerd door verschillende, opeenvolgende generaties van kunstenaars. Het buitenland zit ook écht op hen te wachten. De kunstensector zet de slogan van de Vlaamse overheid - "State of the Art" - met verve en vlekkeloos in praktijk.

Kortom, de kunstensector is ambitieus en haalt voor de nabije toekomst het onderste uit de kan voor de samenleving waarin hij is gebed. Maar net omdat dit aangeboden toekomstperspectief een meerstemmig samenspel is van plannen, geschreven door vele pennen binnen vele organisaties die er samen voor willen gaan, is het ook een haalbaar en realistisch plan. De veelheid aan kunstenuorganisaties in onze regio is daarom op geen enkele wijze een kwestie van overtal, maar zorgt voor de unieke karaktertrek van **complementaire sterkte**.

Zoals alle economische sectoren, al dan niet met een maatschappelijke meerwaarde, en alle politieke partijen, rekent de kunstensector ook op de samenleving, vertegenwoordigd door de overheden, voor financiële basisondersteuning in de vorm van subsidies. De ingediende plannen zijn basis en toetssteen om de specifieke bijdrage van de gemeenschap in deze kunstensector te bepalen. Naast de eigen inkomsten (ticketverkoop, uitkoopsommen, financiële partnerschappen binnen en buiten de kunstensector) die de kunstensector weet te genereren - vaak meer dan de helft van de totale omzet - zijn de subsidiegelden noodzakelijk om heel wat artistieke disciplines en werkvormen daadwerkelijk in relatie met een publiek te brengen. Meer nog; subsidies vormen haast altijd de **noodzakelijke hefboom** om deze eigen inkomsten ook effectief te realiseren.

In de wintermaanden buigen Cultuurminister Sven Gatz en zijn collega's binnen de Vlaamse regering zich over de vraag hoeveel de gemeenschap wil investeren in de toekomstplannen die de Vlaamse kunstensector voor Vlaanderen en Brussel willen realiseren.

De tijden zijn op economisch vlak niet rooskleurig, naar verluidt. Dat besef leeft niet enkel bij beleidsvoerders, het speelde ook danig mee in de hoofden van de plannenmakers uit de kunstensector. De kunstenuorganisaties zetten dan ook **niet in op uitbreiding of productiviteitsverhoging**. Er is wél een duidelijke teneur om de **potentie** die reeds in de organisaties aanwezig is, deze keer helemaal **tot haar recht te laten komen**. Het gaat dan om het genereren van nog meer speelkansen in binnen- en buitenland, om meer intense en inhoudelijke dialoog en betrokkenheid met het groeiende, steeds diversere publiek, om een betere ondersteuning en begeleiding van kunstenaars, om samenwerkingsopportuniteiten buiten de kunstensector te benutten, om de eigen infrastructuur meer ter beschikking te kunnen stellen van de collega's en de rest van de samenleving, etc.

Dat de gevraagde subsidiebedragen voor 2017 en volgende voor sommige organisaties nominaal lichtjes hoger liggen dan het huidige subsidiebedrag, mag niet verwonderen. Door de opeenvolgende bezuinigingsrondes en gemiste indexeringen ligt het huidige subsidiebedrag hoe dan ook 10% lager dan het bedrag dat door de overheid formeel was toegezegd bij het begin van de huidige subsidieperiode (2013-2016) en waarop dus de huidige werking van de kunstensector is gebaseerd. Alle organisaties kampen met zuurstoftekort.

Bovendien moeten kunstenuorganisaties de middelen die ze voorheen ontvingen van hun respectievelijke provinciebestuur, nu ook vragen aan de Vlaamse overheid. De Vlaamse regering besliste immers enige tijd geleden om de Provincies hun culturele bevoegdheid te ontnemen en maakte zich daarbij sterk dat de middelen die de provinciale overheden voor cultuur veul hadden, ook in de toekomst naar cultuur zouden blijven vloeien. De Vlaamse regering besliste daarom om

voor sommige sectoren de budgetten daarvoor over te nemen. Voor de professionele kunstensector zou dit gebeuren via het Kunstendecreet. Onderweg lieten echter al meerdere provincies 20% van hun middelen voor structurele ondersteuning van de kunsten van de camion vallen.

Voor de berekening van hun aanvraagbedrag binnen het kunstendecreet moeten de kunstenuorganisaties dus rekening houden met al deze factoren uit het recente verleden: de besparingen, de niet uitgevoerde indexeringen, de teloorgegane provinciale subsidiering. Deze evoluties en verschillen maken een vergelijking tussen de huidige aanvraagbedragen en deze uit de voorafgaande (en dus lopende) subsidieperiode tot een heikele oefening. Een eventueel hoger nominaal bedrag wijst immers **niet noodzakelijk op een meervraag**; het zou evengoed om een status quo of zelfs om een meer bescheiden aanvraag kunnen gaan.

Maar waar het dus om gaat, is de leefwereld van de burgers – alle burgers - van morgen. De kunstensector gaat voluit de uitdagingen van onze tijd aan. De kunstenuorganisaties stellen zich hierbij op als **partner** en coöperant van het onderwijs, van de (sociale en ecologische) innovatiesector, van de industrie, het verenigingsleven, de politiek, etc.

Er staan enthousiasmerende verhalen op papier. Of de kunstensector ze daadwerkelijk kan vertellen is nu in handen van de gemeenschap en haar vertegenwoordigers: de Vlaamse overheid.

Leen **Laconte**

Leen Laconte is directeur van oKo (Overleg Kunstenuorganisaties), sectorfederatie van de professionele kunsten

Contact: +32 498 19 44 92

leen@overlegkunsten.org

Overleg Kunstenuorganisaties v.z.w.

Saintelettesquare 19 bus 6

B-1000 Brussel

T +32 (0)2 203 62 96 of +32 (0)2 203 61 26

F +32 (0)2 201 17 27

www.overlegkunsten.org